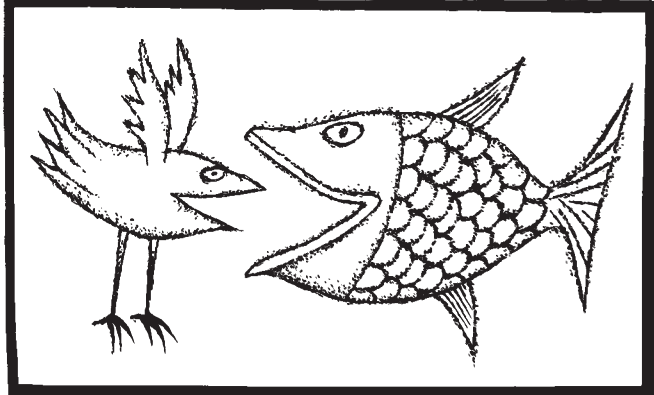

KAREL ČAPEK

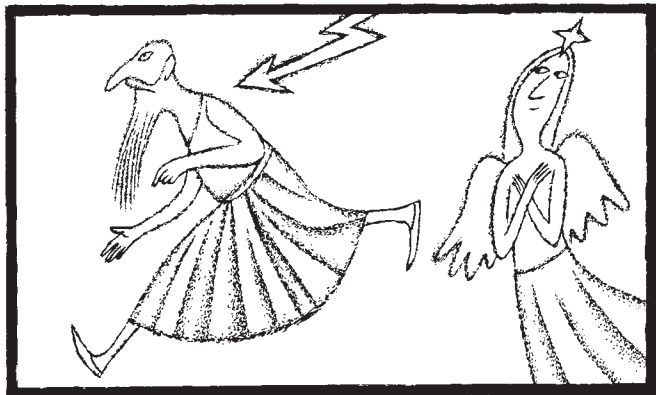

**KNIHA
APOKRYFŮ**

VYŠEHRAÐ

Illustrations © Adolf Born, 2016
ISBN 978-80-7429-698-7

PSEUDO-LOT ČILI O VLASTENECTVÍ

I přišli dva andělé do Sodomy u večer, a Lot seděl v bráně města. Kterýžto, když je uzřel, vstal a šel v cestu jim; a učinil poklonu, skloniv se až k zemi,

a řekl: „Prosím, páni, uchylte se do domu služebníka svého, a zůstaňte tam: umyjte nohy své, a ráno půjdete cestou svou.“ Kterížto řekli: „Nikoli, ale na ulici zůstaneme.“

Ale on nutil je velmi, aby se uchýlili k němu: a když vešli, udělal hody, a napekl chlebě přesných, i jedli.

Řekli pak Lotovi: „Máš-li zde někoho ze svých? zetě nebo syny, neb dcery, všecky, kteří jsou tvoji, vyved' z města tohoto: nebo zahladíme místo toto, protože se rozmohl křik jejich před Hospodinem, kterýž poslal nás, abychom zahubili je.“

Lot se zarazil, když toto slyšel, a řekl: „A proč já mám odtud odejít?“ Načež mu pravili: „Protože Hospodin nechce zahubit spravedlivého.“

Lot mlčel dlouho, ale pak řekl: „Prosím, páni, dovolte, abych odešel a řekl svým zetům a dcerám, aby se připravili na cestu.“ Odpověděli mu: „Učiň tak.“

Vyšed tedy Lot, běžel po ulicích města a volal na všechny lid: „Vstaňte, vyjděte z místa tohoto: nebo zahladí Hospodin město toto.“ Ale zdálo se jim, jako by žertuje mluvil.

Lot se vrátil domů, ale neulehl, nýbrž přemýšlel po celou noc.

A když bylo ráno, nutili jej andělé, řkouce: „Vstaň, vezmi ženu svou, a dvě dcery, které máš; abys i ty spolu nezahynul v nešlechtnosti města.“

„Nepůjdu,“ řekl Lot. „Odpusťte mi, ale já nepůjdu. Přemýšlel jsem o tom po celou noc. Nemohu odejít, protože i já jsem jeden ze Sodomských.“

„Ty jsi spravedlivý,“ namítli andělé, „avšak oni jsou nespravedliví, a křik jejich činů rozlítíl Hospodina. Co je tobě s nimi?“

„Nevím,“ pravil Lot. „I o tom jsem uvažoval, co mně je s nimi; po celý život jsem žaloval na své krajany a soudil jsem je tak přísně, že nyní je mi hrozno vzpomenout na to: neb zahynou. A když jsem přišel do města Ségor, zdálo se mi, že jeho lidé jsou lepší než Sodomští.“

„Vstaň,“ řekli andělé, „půjdeš do města Ségor: neboť bude zachováno.“

„Co mně je Ségor?“ odpověděl Lot. „Je muž jeden spravedlivý v Ségor: kdykoliv jsem s ním mluvil, žaloval na své krajany, a já jsem zlořečil Sodomským pro jejich viny, ale nyní nemohu odejít. Prosím, nechte mne.“

I promluvil anděl a řekl: „Hospodin přikázal zhubiti Sodomské.“

„Staň se vůle jeho,“ děl Lot tiše. „Přemýšlel jsem po celou noc; a vzpomněl jsem si na tolik věcí, že jsem plakal. Slyšeli jste někdy zpívati Sodomské? Ne, vy jich vůbec neznáte, neboť pak byste nepřišli takto. Když jdou dívky po ulici, houpají se v bocích a bzučí mezi rty píseň; a smějí se, když váží vodu v okovcích. Žádná vodička není čistší než ta ze studánek sodomských; a žádná řeč z řečí se neposlouchá krásněji. Když promluví dítě, rozumím mu, jako by bylo moje; a když si hraje, je to ta hra, kterou jsem si hrál já, jsa maličký ještě. A když jsem zaplakal, maminka mne těšila sodomskou řečí. Hospodine,“ zvolal Lot, „jako by to včera bylo!“

„Hřešili Sodomští,“ pravil druhý anděl přísně, „a proto –“

„Hřešili, já vím,“ přerušil Lot netrpělivě. „A viděli jste aspoň naše řemeslníky? Vypadají, jako by si hráli; a když udělají džbánek nebo pláténko, tu

srdce poskočí radostí, jak je to pěkně uděláno. Jsou lidé tak dovední, že by ses na ně po celý den díval; a když je vidíš tropit ty nejhorší věci, bolí tě to víc, než kdyby to tropil člověk ségorský. Mučí tě to, jako bys ty sám měl podíl na jejich vině. Co mně je platna má spravedlivost, když jsem Sodomský? Soudíte-li Sodomu, soudíte mne. Já nejsem spravedlivý. Já jsem jako oni. Nepůjdu odtud.“

„Budeš zhuben s nimi,“ pravil anděl zachmuřen.

„Možná; ale dříve zkusím, aby nebyli zhubeni oni. Nevím, co udělám; ale do poslední chvíle si budu myslet, že jim musím pomoci. Copak mohu jen tak odejít? Protivím se Hospodinu, a proto mne nevyslyší. Kdyby mi nechal tři roky času, nebo tři dny, nebo aspoň tři hodiny! Co by mu udělaly tři hodiny? Kdyby mi včera byl kázal: Odejdi z jejich středu, neboť jsou nespravedliví, – řekl bych mu: Maličko mi poshov, promluvím ještě s tím a oním; soudil jsem je, místo abych šel mezi ně. Ale jak mohu odejít teď, když mají být zhubeni? Což nejsem i já vinen tím, že to s nimi došlo tak daleko? Já nechci zemřít; ale je mi třeba, aby také oni nezemřeli. Zůstanu.“

„Nezachráníš Sodomy.“

„Já vím, že ne: což něco dovedu? Ale pokusím se, já nevím oč ještě; vím jen, že je mi setrvati. Protože

jsem je po celý život soudil tak přísně jako nikoho druhého; protože jsem s nimi nesl to nejtěžší: jejich chyby. Hospodine, nedovedu ani říci, čím mi jsou; mohu to jen ukázat tím, že zůstanu s nimi.“

„Tvoji krajané,“ pravil anděl, „jsou ti, kteří jsou spravedliví a věří v téhož Hospodina jako ty; hříšní pak, bezbožní a modloslužebníci nejsou tvými krajaný.“

„Jakpak by nebyli, když jsou to Sodomští? Vy tomu nerozumíte, protože neznáte hlasu masa a hlíny. Co je to Sodoma? Pravíte, že je to město nepravostí. Ale když Sodomští bojují, nebojují za své nepravosti, nýbrž za něco lepšího, co bylo nebo bude; a i ten nejhorší může padnout za všechny. Sodoma, to jsme my všichni; a mám-li nějakou cenu před Hospodinem, ať ji přičte Sodomě a nikoli mně. Co ještě mluvím? Řekněte Hospodinu: Lot, služebník Tvůj, se postaví před muže sodomské a bude je bránit proti Tobě, jako bys byl jeho nepřítel.“

„Zadrž,“ zvolal anděl, „strašný je hřích tvůj; ale Hospodin tě neslyšel. Připrav se a vyjdi z tohoto města: zachraň aspoň ženu a dvě dcery, jež máš.“

Tu zaplakal Lot: „Ano, musím je zachránit, máte pravdu. Prosím, vedte mne.“

A když prodléval, chopili ruku jeho, a ruku ženy, i dvou dcer jeho, protože nad ním slitoval se Hospodin.

Když ho vyváděli, modlil se Lot řka:

„Vše, co mi dal život, dal mi tvýma rukama; učinil mé maso z tvé hlíny a vložil mi do úst slova, jež jsou v ústech tvých mužů a žen; a aj, proto jsem je každým svým slovem líbal, i když jsem jim zlořečil.

Vidím tě, i když zavru oči, neboť jsi hlouběji než mé oči; jsi ve mně tak, jako já jsem v tobě.

Mé ruce vykonávají tvé zvyky, nevědouce o tom; a kdybych v poušti byl, půjdou mé nohy ve směrech tvých ulic.

Sodomo, Sodomo, nejsi-li nejkrásnější z měst? A kdybych jen okénko viděl, zastřené plátnem pruhovaným, poznám je: toto je okénko sodomské.

Jsem jako pes, jež vyvádějí z domu jeho pána; i když svěsí čenich až v prach, aby už neviděl, poznává ještě vůni věcí, jež zná.

Věřil jsem v Hospodina a zákon jeho; v tebe jsem nevěřil, ale ty jsi; a jiné země jsou jako stín, jímž pronikám, aniž bych se mohl opřít o stěnu či o strom; jsou jako stín.

Ty však jsi, jako nic jiného není: a všechno, co je, je jenom ve srovnání s tebou. Vidím-li tebe, vidím jenom tebe, a vidím-li něco jiného, vidím to jenom v porovnání s tebou.

Věřil jsem v Hospodina, protože se mi zdálo, aby byl bohem sodomským; není-li Sodomy, není Hospodina.

Brány, brány sodomské, kam mne to vedou a do jaké prázdnoty? Kam mám nohu postavit? Neboť není pode mnou půdy: a stojím, jako bych nestál. Jděte, mé dcery, a nechte mne, nemohu dále.“

I vyvedli jej a postavili vně za městem: a tam mluvili k němu rkouce: „Zachovejž život svůj, neohlédej se zpátky, aniž zastavuj se na kterém místě vši této krajiny vůkol; abys i ty spolu nezahynul.“

Slunce vycházelo nad zemí, když toto pravili.

Tedy Hospodin dštíł na Sodomu a Gomoru sírou a ohněm od Hospodina s nebe.

Tu ohlédl se Lot a vykřikl a běžel zpátky k městu.

„Co činíš, zlořečený?“ volali za ním andělé.

„Jdu pomáhat Sodomským,“ odpověděl Lot, a vešel do města.

(1923)

OBSAH

Prométheův trest	7
O úpadku doby	14
Jako za starých časů	21
Thersites	25
Agathon čili o moudrosti	33
Alexander Veliký	38
Smrt Archimédova	45
Římské legie	50
O desíti spravedlivých	56
Pseudo-Lot čili o vlastenectví	63
Svatá noc	70
Marta a Maria	74
Lazar	82
O pěti chleběch	87
Benchanan	92
Ukřižování	97
Pilátův večer	101
Pilátovo krédo	105
Císař Dioklecián	110

Attila	117
Obrazoborectví	124
Bratr František	134
Ofir	139
Goneril, dcera Learova	148
Hamlet, princ dánský	153
Zpověď Dona Juana	168
Romeo a Julie	177
Pan Hynek Ráb z Kufštejna	185
Napoleon	191

KAREL ČAPEK **KNIHA APOKRYFŮ**

EDICE MOZAIKA

Ilustrace Adolf Born

Typografie Vladimír Verner

Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
v Praze roku 2016 jako svou 1458. publikaci

Redakčně zpracovala Blanka Koutská

Odpovědná redaktorka Marie Válková

Vydání ve Vyšehradu první

AA 5,28. Stran 200

Vytiskla Těšínská tiskárna, a. s.

Doporučená cena 198 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.

Praha 3, Víta Nejedlého 15

e-mail: info@ivysehrad.cz

www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7429-698-7